

Выходитъ во Львовъ що Вторника, Четверга и Суботы
кромъ рускихъ сяятъ) о 4-мъ год. попол. Литер. додатокъ
"Бібліотека наизнам. повестей" виходить по 2 печат. ар-
кушъ кожного 10-го и послѣднаго для кожного місяця.

Редакція, адміністрація і експедиція підъ Ч. 44 улица

Галицка.

Всі листи, посилки и рекламації належить пересилати
толькъ адресою: редакція и адміністрація "Дѣла" Ч. 44 ул.

Галицка.

Рукописи не возвращаются толькъ на попереднє застороження.

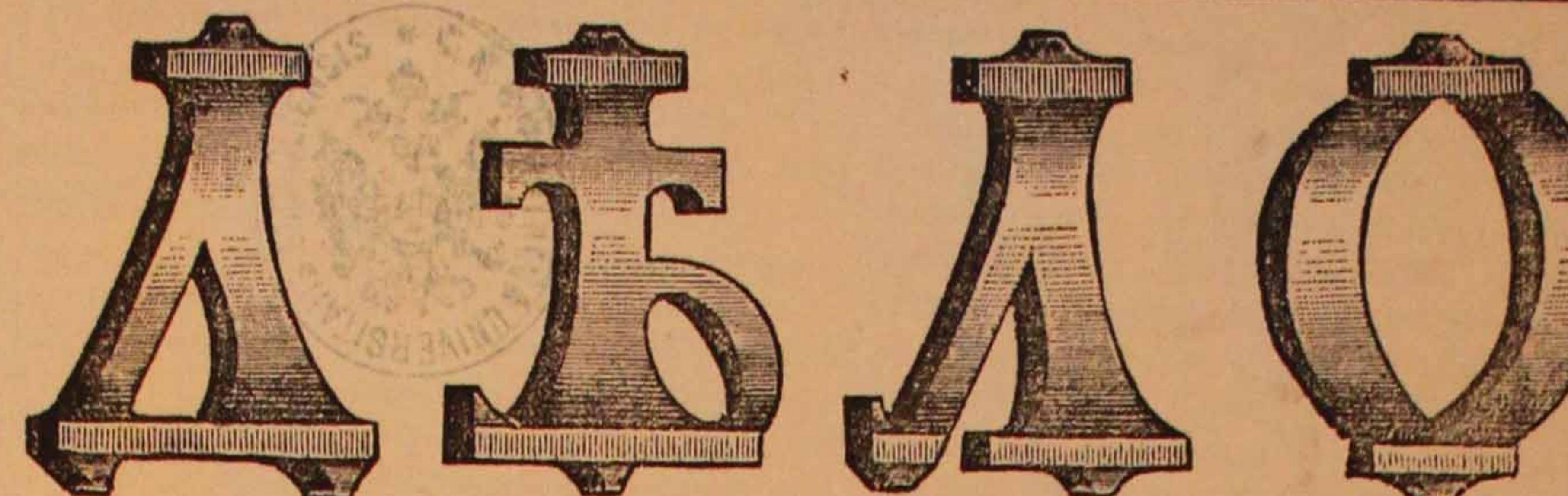
Поштове число стоить 12 кр. а. в.

Оголошення приймаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. бѣль однозначно початковій.

Рекламації неопечатаній вѣлький бѣль порта.

Предплату наложити пересилати франко (найлучше поштовими переказомъ) до: Адміністрації часопису "Дѣло"

ул. Галицка, Ч. 44.

Предплата на "Дѣло" для Австрії:	для Россіи:
на пѣль рокъ	12 зр. на пѣль рокъ
на пѣль року	6 зр. на пѣль року
на четверть року	6 рубл.
на четверть року	3 зр. на четверть рок.
на четверть року	3 рубл.
на пѣль рокъ	16 зр. на пѣль рокъ
на пѣль року	8 зр. на пѣль року
на четверть року	8 рубл.
на четверть року	4 зр. на четверть рок.
на пѣль рокъ	4 рубл.
на пѣль рокъ	на самъ додатокъ:
на пѣль рокъ	15 зр.
на пѣль року	750 зр.
на четверть року	875 зр.
на пѣль року	на самъ додатокъ:
на пѣль рокъ	19 зр. на пѣль рокъ
на пѣль року	6 зр.

ВІІІ. Читателівъ въ Россіи просимо мати на уважъ, що въ вимовѣ *ж* = *ji*, *б*, *и* = *i*, *и* (въ останній і на кінці слівъ) = *ы*, *и* (на початку слівъ і по самогласнихъ) = *и*, *б* (на початку слівъ) = *ви*.

"Просимо о надсыланье предплаты на IV четверть року и о выровнанье давнейшихъ рахунківъ."

ВЪ СПРАВЪ ПРОТЕСТУ РУСКИХЪ БОГОСЛОВОВЪ.

Въ одній зъ попередніхъ чиселъ "Дѣла" умѣстили мы статію въ справѣ покривдженія рускихъ богословівъ II року. Нинѣ маючи передъ собою повний текстъ протеста богословівъ до сенату університетскаго, бачимо, що ухала о польскомъ выкладовомъ языцѣ для "Науки о выхованіи" запала не въ сенатъ, але въ колегію професоровъ выкладу богословскаго. Сенатъ має рѣшити теперъ яко друга інстанція.

Въ протестѣ рускій богословы представляють сенатови, що въ мысль закона зъ 11 липня 1871 р. (ч. 523) о языцѣ выкладовомъ въ львівському університетѣ, оба краевій языки суть зовсімъ на рѣвнѣ поставленій и кождый доцентъ має повну свободу выбору выкладового языка, руского або польского посія того, якихъ має слухачівъ. На выклады "Педагогики" учащає 67 Русиновъ, а лише 17 Поляківъ, — тымъ часомъ языкъ выкладовий не рускій, але польский. Протестъ подносить всѣ мотивы, котрій промовляють за выкладомъ рускимъ (а котрій мы въ попередній статії навели), а наконецъ просить сенатъ рѣшити, щобъ бувъ заведений выкладъ рускій, а коли то було неможливимъ, щобъ роздѣлити катедру "Педагогики" на руску и польську.

Польскій газеты кинулися съ великою зацілостю на рускихъ богословівъ и інсінуують имъ такій рѣчи, о якихъ они и не думали. Якъ бачимо зъ протесту, богословы не домагаються выкладу німѣцкого, але руского. Дальше неправду пишуть польскій газеты, будьто ректоръ откінувъ протестъ богословівъ, бо бувъ писаний въ языцѣ російскому. Протестъ писаний въ языцѣ народній-рускій. Польскій газеты, здається, чули щось о той, що ректоръ откінувъ поданье членовъ

"Академического Кружка" задля того, що мало бути писане не-красивимъ рускимъ языкомъ, и той фактъ перенесли на протестъ богословівъ. Въ загалѣ польскій газеты всіми силами стараються кинути підозрѣніе на лояльність рускихъ богословівъ, щобъ толькъ удержати въ силѣ рѣшеніе колегію богословікъ професоровъ. Полякамъ це о насильніе накинуло рускимъ богословамъ позицію напередъ въ одній предметѣ, а оттакъ помалу може и въ другихъ!..

Полякамъ помогає професоръ дръ Сарницкій. Се бачимо ось зъ чого. Рускій богословы видали були депутацію до дра Делькевича съ заявленіемъ, що они не можуть слухати польского выкладу. Дръ Делькевичъ виправивъ ихъ до декана богословскаго выкладу, дра Сарницкаго. Той заявивъ богословамъ, що выкладъ польскій нѣчого имъ не шкодить; коли гдеякі не уміють по польски, то тымъ радше повинній приняти польскій выкладъ, бо будуть мати случай научитись, а польскій языкъ въ дальнійшому жити придастися!..

Оттаку пораду знайшли рускій богословы у декана, руского професора! За таку пораду они дру Сарницкому зовсімъ не вдачній виосять протестъ до сенату, а коли тутъ не знайдуть справедливости, есть для нихъ дорога до міністерства.

ДАЛЬШІЙ ПРОЯВЫ "PRACY ORGANICZNEJ".

II. Регуляминъ банку краевого.

Gdy facetow sprytnych garsc' niesieczna Krwawym Indu groszem się wzbogaca,
To się zowie „praca organiczna“!
Tak jest, panie, organiczna praca!

Зъ варшавской часописи „Kolce“.

Банкъ краевый, дотований 1. міліономъ зр. пожиченыхъ грошей, війшовъ въ житіе початкомъ сего року, такъ що "регуляминъ", о котрому мы хотѣли на закінченіе нашихъ статей о "ргасу оргаnicznej" колька слівъ сказати, виходише вже на практицѣ бѣль цвѣтія сего року. Регуляминъ той виправцюваній відъвломъ краевимъ на підставѣ ухваленого (въ минувшому роцѣ) статуту для банку краевого, хочъ, якъ побачимо дальше, не всіоди держится строго приписѣвъ того статуту. Въ гдеякихъ и то по нашій думцѣ дуже важніхъ точкахъ відъвль краевый узнатъ за отповѣдне вітступити бѣль

постановъ статуту и надати дирекції и ради завѣдуючій банку більш компетенції, анѣжъ се зробивъ соймъ.

О статутѣ банку краевого була вже въ "Дѣлѣ" сего року (чч. 59—62) обширна бесѣда, и хочъ тоги що годъ було добре розглянути всѣ точки и консеквенцію его постановъ, то прецѣ піднесено тамъ съ достаточнимъ натискомъ, що селяне великого хісна зъ того банку надіятися не можуть, тымъ бѣль, що вавѣть гипотечныхъ (не то вже коротко-речинцевыхъ) пожичокъ безпосередно самі не будуть могли въ тѣмъ банку затягати, але до затягання пожички потрѣбне буде посередництво поїту и громады. Але въ той статті, котра скінчилася звѣсткою о отвореню відъвлу банкового банку краевого, не можна було предвидѣти и обговорити той евентуальності, що бѣль гипотечний тогожъ банку не буде отворений и до винѣ, и що до кінця сего року або й ще далѣ о поратунку зъ банку краевого для нѣчого въ загалѣ — крѣмъ "ргутушихъ facetow" — не буде й мовы. Правда, вже въ програмѣ п. Вротновскаго, о котрому говорилось и въ нашій статті, було неясно натякнено, що емітуючи свои папери, банкъ краевый не буде мѣгъ числити на уїдѣль ширшои публіки, и для того, ховавючи въ кишеню всяки плятоничні папери, для котрьхъ нѣбъ то єсть заложений, підїде рука обѣ рука съ прочими нашими банками, а властиво при своїй малосильності пойде до нихъ на службу. Нинѣ вже можемо подѣлітися съ читателями радостною новиною, що се несмѣле пророковану п. Вротновскаго сталося бѣль и що замѣть отворювання власного відъвлу гипотечного "для ратовання рѣльництва краевого", банкъ пойшовъ простѣйшою и дешевшою дорогою, бо въ своихъ грошахъ давъ 300.000 зр. въ депозитъ пляхотекому "Товариству кредитовъ земськимъ", и то єсть правдивимъ пожертвованьемъ власніхъ и краевихъ интересовъ всіго на 3%, мѣжъ тымъ, коли край бѣль тихъ самыхъ грошей мусить платити 5%! Такою дорогою запомагаючи и безъ того багате "Товариство кредитовъ земськимъ", банкъ краевый певно найбільше причините до "роздѣлення доброволю краювого" черезъ підрепарованіе фінансівъ гдеякихъ аванкрутованихъ дѣдичївъ. Але дѣдже то подѣлія, чому такъ швидко забулися торбочні горячі крики тихъ самыхъ дѣдичївъ противъ "darrowizny i jalmajny

z funduszów krajowych dla chłopów"? Та ба, — се толькъ квѣтки, а дѣстъ Богъ дочекати, прайдуть и ягôдки! "To się zowie praca organizcna"!

Мы вгадали попереду, що відъвль краевий въ регуляминѣ банку краевого узнатъ бѣль вітступити где въ чомъ бѣль статуту. Головно и принципіально важнимъ видається вамъ те вітступленіе, що коли §. 3 статуту дозволяє банкови краевому набувати и рідавати толькъ власні листи заставній и облигації краевій, то §. 76 регулямину уповажняє дирекцію "набувати такожъ інші папери, если уїдливши на нихъ задатокъ, мусить при недоповненню въбовязань довжника приступити до ихъ продажи". Розуміється, ту слѣдують заразъ урочисті запевненя, що банкъ краевый при такихъ транзакціяхъ не смѣє потерпіти нѣякої шкоди, — але мы бѣль давна вже привыкли до подобної полови и не дамо на ню зловитися. Скомбінувавши сю постанову съ попередньою наведеною фактомъ льокациії краевого капіталу въ "Товариствѣ кредитовъ земськимъ", мы дуже легко дѣйдемо до отгадки, яка була властива причина того розширення компетенції дирекції банку краевого. Що ту відъвль краевый не мавъ на опѣ селянъ анѣ въ загалѣ дробніхъ довжниківъ, а толькъ шляхту, се рѣчь певна. А якій же інтересъ може мати шляхта, если ви цѣнні папери набуде банкъ краевый? Интересъ простий: гарантія цѣлого краю забезпечає ті папери бѣль цѣлковитої депрессії, т. е. забезпечить шляхту бѣль цѣлковитого банкротства! Значить, "добровол краювий" піднесе толькъ такимъ спосібомъ, коли довги шляхотскі — сплатити хлопъ! "To jest, rapie, organiczna praca!"

Вже того, що доси сказано, висталоби для яркого характеризування інтенцій нашої "предерзаючої власти автономичної" при операціяхъ банку краевого. Мы не хочемо нудити читателівъ нашихъ спеціальнимъ розборомъ цѣлого, дуже скомпликованого дѣловодства банку, але на закінченіе сеї статті мы хочемо зъ того регулямину винати ілюстрацію до розрубленої на всѣ вѣтры фрази о дешевомъ и приступномъ кредитѣ, котрого нѣбъ то має достарзати банкъ краевый. Розуміється, мы держатися будемо и ту тої самої методи, якъ при критицѣ "пожичковихъ" кась поїтівъхъ" и поставимо на становищи за-

Зъ близька и зъ далека.

ІІ.

Сими днями мають вітступити два славянські торжества въ Австрії: одно — се відкриття нового ческого театру въ Празѣ, а друге — то ювілей професора Франца Міклосича.

Завтрашній день відкритя ческого народного театру буде днемъ радості для цѣлого ческого народу, а радостъ тую будуть дѣліти разомъ съ нимъ і его братя Славяне — въ той числѣ і Русини. Зъ Русиновъ виїхали до Праги посолъ проф. Романчукъ, сеніоръ "Ставропигії", дръ Іс. Шараневичъ и п. Володиславъ Федоровичъ. Товариства наші, інституції и редакції вишилють привѣтні телеграми славному народові ческому. Въ загалѣ галицькі Русини показуються при завтрашній торжествії праскімъ народомъ широ-спріяючи розвою культури славянської, силы и слави славянської. Щоденне отношеніе Русиновъ до Чехівъ въ теперійшій хвили можна єхарактеризувати народною по говоркою "нѣ гнѣву, нѣ ласки", — але въ торжественій хвили для ческого народу Русини щиро подѣлюють его радостъ и спішать єї заявити. Русини сердечно бажають бачити Славяни въ відобрѣ и любові, бажають — скажати словами Шеїченка єї посланія до Шафарика — "щобъ усѣ Славяне стали добрими братами" и тое свое задушевне бажанье виля-

вляють своею участю въ кождомъ широ-славянськимъ святѣ.

Чехи съ гордостю можуть поглядати завтра на народний свій театръ въ столиці Чехії на березѣ Волтавы. Онь свѣдокъ великої жизненії сили ческого народу, загартованого въ вѣковій боротьбѣ съ могучимъ нѣмѣцкимъ елементомъ. Дня 16 мая 1868 року

зaloжено при великомъ торжествѣ угольний кам'яній підь будову народного театру. Въ 1881 роцѣ для банку краевому коштувала вже 1.517.511 зр., а ще треба було на виконченіе 235.566 зр., и таку суму комітетъ будови того дня давъ до розпорядимости будовничому. Роботи продовжалися и въ день св. Вячеслава театръ мавъ бути торжественно відкритий. Надійшовъ влощастный день 12 серпня 1881 року; пожаръ театру окрівъ народъ ческій тижкою жалобою, богачеви и жебракови витискали слави въ ока, а

мокного селянина, который хотѣбы затягнуть въ банку краевомъ пожичку, пропустѣмъ въ квотѣ 500 зр.

Процедура затягненія пожички гипотечной въ банку краевомъ буде слѣдующа:

1. Уѣдающій о пожичку подаетъ поданіе до дирекціи, въ которой повиненъ выразити: имъ и прізвище свое, а такожь мѣсце замѣшанія; высокость жаданіи пожички а такожь часъ, въ якомъ бѣть думасъ сплатити; докладный опись гипотеки а такожь гипотечного першеньства при екакуціи жаданіи пожички; выраженіе категоріи листовъ, въ якихъ хотѣбы, чтобы пожичка була ему выплачена; и въ кѣнцѣ вартѣсть предкладаніи на гипотеку недвижимости. (Регулямину §. 20.)

2. До того поданія треба долучити:

а) найновѣшій вытѣгъ гипотечный;
б) аркушки индивидуальній съ урядовыми посвѣдченіемъ о зайшовшихъ зѣнахъ поѣданіи;

в) выказы въ найновѣшій помѣру катаstralnogo;

г) посвѣдченіе дотычащаго ц. к. уряду податкового о уплатѣ податковъ и додатковъ;

д) полицеи асекураційній для выказана, на аку квоту убезпечений суть будынки бѣть отюю;

е) подробный опись дѣбръ и будынковъ;
ж) иныхъ выказы и доказы, въ которыхъ можнабы вымѣркувати, чи то вартѣсть дѣбръ представленихъ на гипотеку, чи то высокость и якѣсть доходовъ. (§. 24.)

Задерживаюся пока-що на тыхъ двохъ точкахъ и почислѣмъ, колко такъ большеменіе може коштувати належите заосмотреніе и уладженіе самого поданія о пожичку гипотечную.

Ad 1) За написанье просьбы адвокатови 1 зр., за еи легализацію (въ мысль §. 34 регул.) 1 зр., разомъ за просьбу 2 зр.

Ad 2) Стѣмпель на вытѣгъ гипотечный 1 зр.; стѣмпель и такса за аркушъ индивидуальный разомъ 2 зр.; стѣмпель на посвѣдченіе уряду податкового 50 кр.; кошты подробного описанія дѣбръ и будынковъ при свѣдкахъ и таекаторахъ, нехай лишь 3 зр., а легализація 1 зр.; на выходкеніе вѣхъ тыхъ документовъ что найменше 3 днѣ часу, значить 3 зр. Разомъ выйтѣ кошты поданія, заосмотреного у всѣхъ потрѣбніи документы, мѣроно числячи — 12 зр. 50 кр.

3. Дирекція банку, доставши таке поданіе, передаетъ его съ всѣми документами правному дорадникови банку для перегляду, чи представлена гипотека може бути подставою пожички. Дорадникъ правный выготовляє о цѣломъ поданію рефератъ. (§. 30) и

4. предкладає его дирекціи банку вразъ съ всѣми документами и съ свою описанію. Дирекція на заѣданію пересмотрює всѣ папери и рѣшає, чи удѣлти пожичку на представлenu гипотеку, чи нѣ; такожь означає дирекція пасла свои уподобы вартѣсть представлениіи на гипотеку недвижимости, и только тая дирекцію означена вартѣсть становить подставу, пасла которой вымѣрюєсѧ квота пожички (по ловине вартости гипотеки). Тая ухала дирекціи мусить бути въ цѣлой основѣ выписана на рефератъ пожичковому и стверджена подпиши вѣхъ членовъ дирекціи. (§. 31).

5. Оттакъ рефератъ пожичковый съ ре-

прадъ, поставивъ цѣлый будынокъ славистики. Головною его працею есть „Порѣвнуюча граматика славянскихъ языковъ“, нюо стався бѣть всеславянскимъ филологомъ. Приготовувався бѣть до сего великого дѣла студіями та-кохъ рѣжныхъ языковъ неславянскихъ и на-уковыми подорожами (1840 и 1842 р. по Ита-лии, 1851 р. по Греціи, 1852 по Франціи и Нѣмеччинѣ, а 1856 по Дальматіи и Чорногорѣ). Мы Русины маємо дуже богато завѣдчиши Миклосичеви. Онъ заявивъ прилюдно самостійнѣсть малорусского языка (Vergleich. Lautlehre 1852, р. IX), бѣть спровадивъ нашу граматику на наукову дорогу. На подставѣ прадѣ Миклосича написавъ его ученикъ Осадца свою граматику.

Вѣ второкъ юнчить Миклосичъ 80-тый рокъ житя, а все не перестає працевати на хвалу славянской науки. Зъ широ-рускогого серця бажаемо славному славистови мужеской силы до дальшихъ его трудовъ!

Ив. Б. Л—ей.

люцію дирекція иде въ руки бухгалтеріи чи то въ каѣ банку краевого, чи въ якомъ банковои, которая укладає планъ амортизаціи и небудь другомъ банку поднять готовку, при означає высокость піврѣчныхъ рать. (§. 32.)

6. На подставѣ запавши ухвали дирекціи компетуючій о пожичку дѣтаетъ промесъ пожичкову, въ которой будуть докладно означены условия, подъ якими пожичка може бути пасла выдана, и въ которой заразомъ будуть пасла вѣдро скрипту довжного, подана гипотечного, уступства першеньства гипотечного, повномочія и другихъ документовъ. Промеса мѣстить такожь речинецъ, до котрого пожичаючій повиненъ выполнити всѣ поставленіи ему условия, съ тымъ застереженiemъ, що по упłyvѣ санченого речинца, промеса тратитъ свою силу. (§. 32.)

7. Компетентъ повиненъ попередъ всего выставити скрипту довжный (§. 33) въ формѣ акту нотаріального (§. 34), въ которой выражено буде придананье сумы довжной, умовленыхъ процентовъ и додатку на кошты администраційній, обвязокъ сплатенія довгу съ процентами и коштами въ означенніи часу піврѣчными ратами въ горы, обвязокъ оплачуванія процентовъ проволоки за неуплаченіи раты и процентовъ за всякий въ стороны банку за довжника поробленіи выдатки, обвязокъ асекурованія домбѣ на певну, дирекцію означену суму, пасданься довжника безпосередній екакуціи за скрипту довжный и т. д. Въ загалѣ має бути въ скрипту довжномъ выражено 12 рѣжныхъ зѣбовязань довжника (§. 33).

8. Кромъ скрипту довжного мусить довжникъ долучити поданіе гипотечне, уступство першеньства гипотечного на рѣчъ банку и повномочія тому же банкови на случай перводженія всякихъ гипотеки тыкаючихъ транзакцій въ его имени.

Обчислѣмо зновъ, колко мусить выдати нашъ довжникъ на выполненіе условий, означенныхъ въ промесѣ пожичковой.

Ad 7) Нотареви за написанье и легализацію скрипту довжного що найменше 2 зр. 50 кр., стѣмпель на скрипту довжный на 500 зр. 2 зр. 50 кр., — разомъ 5 зр.

Ad 8) На выробленіе и нотаріальну легализацію означенихъ ту трехъ документовъ що найменше 3 зр. Разомъ съ выходкенемъ и выклопотанемъ документовъ и подписовъ выполненіе условий вложенныхъ на него промесою коштувати буде шіпітимъ 10 зр.

9) Поданіе, въ которой будущій довжникъ выказає, чи доповнивъ условій промесы, передаетъ дирекція зновъ правному дорадникови, который пересмотрює предложеніи доказы а найшовши все въ порядку, списуя реляцію на рефератъ пожичковому, въ якій способъ довжникъ выполнити поставленіи ему условия, а такожь въ якій позиціи и въ якомъ порядку забезпеченіа вѣстало вѣрительностъ банку.

10) Дорадникъ правный предкладає всѣ папери съ свою реляцію дирекціи, которая на заѣданію выдати пожичку. Ухала дирекціи мусить бути написана на рефератъ пожичковому (§. 37).

11) Дирекція завѣдомляє будущого довжника о своїй ухалѣ що до выплаченія пожички листами заставными. Заразомъ долучає дирекція взорецъ квиту, котрый довжникъ має выставити на вяту пожичку,

12) Довжникъ мусить выставленій пасла того взорца квитъ легализувати нотаріально, за що зновъ кошть 1 зр.

13) Съ тымъ квитомъ довжникъ удається до бюро банку краевого.

14) Квитъ той переходить передъ выплатою ще до рукъ правного дорадника банку, который размотрює, чи належите бѣть выставленій.

15) По томъ пересмотрѣ довжникъ мусить въ горы уплатити въ каѣ:

а) проценты бѣть пожиченої суми за частъ днѧ выплаты пожички ажъ до днѧ, въ котрому буде платна перша рата амортизаційна, вразъ съ отповѣднимъ додаткомъ администрациційнъ;

б) кошты выготованія листовъ заставныхъ, числячи по 50 кр. за одинъ листъ съ купонами;

в) аворотъ вартости купону бѣть выданыхъ ему листовъ заставныхъ бѣть днѧ выготованія тыхъ листовъ до днѧ поднесенія пожички;

г) кошты интабуляції пожички.

По выплаченію тыхъ належитостей выплачена ему буде пожичка въ листахъ заставныхъ вразъ съ аркушами купоновыми.

16) За тѣ листы заставній може довжникъ

задержаніе титуловъ, прaporовъ и пр.; парламентарно и административно становилась она обѣймъ членъ одної цѣлости, на чолѣ которою стоять монархъ, спольне министерство въ делегаціи.

Теперішне урядженіе делегацій перехильє все

користи для Угорщини, а черезъ встановленіе третого члена заоб'єжиться трохи сему интересу.

Черезъ те открывається заразомъ видільть съ члопольныхъ справъ, якъ дотенеръ. Дальшою кон-

венцію бувбы поворотъ до диплому жовтненія, который отдає Угорщинѣ, що не належить до державъ: и

всю всѣхъ справахъ, єзъ которыхъ гдекотрія стались: жовтвою дуализму зъ р. 1867. — Угоры не мо-

жуть жалуватись на нарушение права, бо Угорщина нарушила угоду тымъ, що просила въ Іайди

на мѣсце конституційного королівського комисара на вже передъ тымъ угоду черезъ то, що по-

прибивала спротивляючаяся угодъ угорокъ написи скарбової власти. Гельфергъ завдає собѣ питань,

чи бѣтурне становище Хорватії не вбудувати та-

кихъ и отповѣдає на се питанье заперечуючо, що

противний триадизмъ, а не допускає такого у-

груповання краївъ короннихъ, щоби крѣмъ тога

що гдекотрія супутній часті монархії могла займа-

ти таке становище, якъ теперъ Угорщина, якъ

якъ ісоляція його проектовъ мала занята Хорватія.

По думцѣ автора повинна Дальматія, що та-

перь становить часті складову Долігавії, бути

вылучена зъ сеїн звязи, а именно діялого, щоби

довшовила собою тріаду. Въ утвореню тріади ви-

дить бар. Гельфергъ одиноче средство ухиленія

въ мирній дорозі дуализму, который для Долі-

матії приносить лише школу. „Хочъ мы большій

объемомъ, сильнійшии, богатійшии матеріаль-

ними и духовыми добрами, а за тымъ въ кожій

отношенію сильнійшии, — то завѣтъ и всіи

видимо, що наши интересы, который тѣсно вжеє

съ інтересомъ цѣлої держави, есть покривлен-

ий и нараженій на школу. — Програма бар.

Гельферга не знайшлъ апѣ въ Долігавії, апѣ въ сferахъ мадярскихъ прихильнихъ голобівъ. Що

Мадяри и Нѣмці не можуть съ нею солідаризуватися, се легко зрозуміле. Але противъ піанівъ

его протестують такожъ и автономисти раге-

ссіоне — Чехи, а таї нехоча дається піанісімъ, що бар. Гельфергъ не рефлексує зовѣти

на т. з. „основній артикулъ“ ческої короны и

тимъ, що поминає мовчки бажання въказаній Чехами,

але просто знаходить таке становище Чехії, якъ

бѣть готовить Хорватія, неможливими. Органъ

старо-ческого сторонництва „Politik“ заявляє от-

же, що праца Гельферга нѣчого не має спільнога

съ Чехами и доказує навѣтъ, що становище єи

принадлає съ признаньемъ бѣтурості хорватскогого

народа и найвиднійшихъ его провідниківъ.

(Спільній делегації.) Зъ засѣдань комисій

ныхъ делегацій австрійскої замѣтній передовѣмъ

засѣданія комисії буджетовъ. На засѣданії сеї

комісії отбутгомъ днѧ 7 л. падолиста отпраїла

министеръ вѣйнії замѣтнії делегата Штурма, що

спольне правительство не держится преміїнна.

оий зъ турецкими властями суть найлучшій. Та-
кожь бѣноша суть межъ войскомъ австрійскимъ
въ санджаку а войскомъ турецкимъ. — Plenum
австрійской делегаціи принялъ для 10 л. падоли-
ста оправданье комиссіи, що до надвишко цло-
выхъ, дальше справданье що до бюджету мини-
стерства спольного скарбу и найвышої палаты
ображукою. Въ дискусіи надъ етатомъ мини-
стерства справъ заграницъ заявивъ дел. Ку-
денгове, що хочь узнає политику заграницу за
бѣношнью, мусить однакъ уважати загальну си-
туацию фатальною. Бесѣдникъ подносить вели-
чезній кошы на крѣпость и оружіе и думає, що
лучша вѣна, якъ такій миръ. Бесѣдникъ гово-
рить дальше про розбронье и выражаетъ бажанье,
що такожь въ отношеніяхъ заграницъ
рѣшала политика помиренія. Опосля забрали го-
лохъ делегаты Зисъ и Демель и говорили про
отношена монархія до Нѣмеччини похвальючи
политику министра справъ заграницъ, при
чомъ проф. Зисъ сконституувавъ рѣжницу межъ
напрямкомъ политики внутрішніи и заграниціи.
На сей замѣтѣ Зисъ бѣношнъ гр. Клемъ Мартин-
ицъ. При генеральнѣй дебатѣ надъ бюджетомъ
окупаційнимъ жалувалася патрѣць Пфлюгъ, що
правительство мало робить для церкви католиц-
кою въ Бонії. Огновающи на жалобы Пфлю-
глая покликавася министръ Каллай на то, що
оказавъ въ комісіи и поднѣсъ, що правительство
однаково бѣношило до всѣхъ вѣроноповѣдань. На-
слѣдкомъ препорученія министра заявило бо-
снацке правительство епископамъ резидуючимъ въ
Сараевѣ, що они навини уникати взаимно всі-
кихъ колизій и що правительство въ інтересѣ
релігійного мира не позволить на то, щоби одно
вѣроноповѣдань піддавало подъ критику друге.
Делегація австрійска принялъ всѣ предложенія
спольного правительства а позаякъ предметъ на-
радъ вычернивася, зостала сесія для 14 л. падо-
ліста закрыта. Министръ справъ заграницъ
выразивъ при той случайності делегатамъ поди-
ку и узанье цѣсаря за патріотичній настѣръ и
жертволовію и подякувавъ такожь именемъ споль-
ного правительства га оказане ему довѣріе. —
Того же дня законочилъ такожь свои засѣданія
делегація угорска, которую по выражению подяки ми-
нистру Каллемъ закрывъ коротко промовою
кардинала Гайнальда.

(Справа номінаціи хорватскаго бана) стрѣ-
ча все ще великія трудности. Бар. Филипо-
вичъ, на котрого дотеперь найбѣльше рефлекстова-
но, поставивъ зъ своеї стороны условія, котрі
мають бути допера близше розсмотреній въ ми-
ністерствахъ скарбу и комуникаціи, а нѣвѣтъ ду-
маютъ, що правительство угорске ихъ зовѣши
бѣнкіе. Въ виду того поднесено въ послѣдніхъ
часахъ ще двѣ кандидатури, именно: гр. Кюнъ-
Гедервегъ и Молинаро. — Тисса настас на то,
щоби будь якъ найкороче заменовано
база и противію дальшому проволокю справы,
бо посли хорватскіи мали заявити, що посклада-
ють мандати до сому хорватскаго и угорскогого.

(Рада держава) скликана вже на 4 л. гру-
дня а "Wiener Ztg." оголосише дотычне письмо
цѣсарску. С旤мъ угорскій збирається вже нынѣ а
на порядку днезнамъ сеї сесії буде спроваданье
комісіи фінансової о проектахъ податковихъ.
Паредъ тымъ однакожь приде підъ обрады пред-
ложеніе правительства о супружествахъ межъ
христіянами и жидами. Розправы бюджетовъ за-
чнутся ажъ въ грудні.

ЗАГРАНІЦЯ.

Теперішнє положеніе Сербії. Нема
другого народа славянського, котрый бы тѣшився
такою загальною симпатію у другихъ народовъ,
якъ Сербы. Для насъ Русиновъ були Сербы зъ
давнѣніи давніи вѣчній народного житя и познан-
ніи засвѣтъ позбостати, бо въ нихъ засвѣтъ
непорочно той правдивы чистоти характеръ Сла-
вяниніа, якій и середъ насъ мимо довголѣтної
управы Варяговъ, мимо вѣкового гнобленія нашого
народа латино-нѣмечкими, татарскими та мон-
гольскими сусѣдами, все таки ще не зовѣши
затерся. Свобода и воля — то душа Славяниніа;
бѣт не любить, не знає жадного деспотизму, нѣ
громадского, нѣ личного. Онъ новажає власть и
кловитося передъ нею, бо уважає єи призначеною
для добра людей, для порядку, але ненавидить
єи, коли она позабувши себѣ обовязокъ, свое при-
значеніе, стасює брутальною силою. Тогда въ
святому гнѣву подносятася душа Славяниніа, єго
природний здоровий розумъ незакаламученій ще
трансцендентальною філософією мудрого Нѣмца
не може, не хоче съ тымъ годитися, щоби власть
дана Бога для добра людей — становила про-
тивъ тогого добра, щоби отвѣрила неповинному чо-
ловѣкю єго найбѣльше добро: єго свободу и во-
лю. Въ святому гнѣву стає тогоды правдивы Славянинъ въ оборонѣ тогого добра; бѣтъ готовъ
кровъ свою пролити, готовъ житиемъ наложити,
але не дастъ себѣ видети сего добра. Такъ ро-
били Сербы зъ давнѣніи-давніи; такъ боролися они
цѣлъ вѣка съ ворогомъ всего христіянства; такъ
зберегли они свою свободу и волю ажъ до нынѣ.
И исторія золотыми буквами записала ихъ зма-
гани въ свой кнїзъ, а всѣ народы глядѣли съ
подивомъ и глубокимъ позважаньемъ на сербскій
народъ. А мы, смотрячи на тѣ славніи подвиги
сего народа, радуналисѧ въ нашій души, тѣши-
лися щастствіемъ сербскаго народа, бажали ему
сего на вѣки, а середъ сен радости тѣлько мовѣбы
некотачи пересунулася чорна тѣнь по нашій
головѣ. Чомъ мы не такій? — подумали мы. И въ
радости надъ щастствіемъ другого потѣшили мы сеї
народною мудростю, що и въ наше оконце за-
сіє сонце.

Нынѣ, коли зновъ чорна хмара повисла надъ
сербскимъ народомъ, съ жалемъ приходится намъ
роздиристи тѣ сумній подѣлъ, якъ течерь глубоко
потрясають цѣлымъ симъ народомъ. А однакъ они
важній для насъ не толькъ зѣ взгляду на всемир-
не свое значеніе, але почувають насъ такожъ,
якъ тяжко мусить іногда павѣть нарбдъ глубоко
чувствутою свою свободу боротися за свои пра-
ва, и якъ іногда павѣть свобода загарантована
конституцією отяєася въ рукахъ колькохъ людей
рѣвною грубому деспотизму. Ся власне послѣдна
точка есть и для насъ дуже важна. Не есть она
изолованою фактъ проявившимся въ Сербії;
объявы подбного рода стрѣчамо нынѣ маже во
всѣхъ державахъ конституційнихъ и се есть вла-
сне характеристикою политичнаго житя сихъ держ-
авъ въ XIX. столѣтїю. Але ідѣмо до рѣчи.

Коли король Милинъ выбиралася до Гомбурга
на маневри, знатъ вже дуже добре, якъ гроз-
ить небезпечнѣстю его правительству, а однакъ
немовъ бы все было въ порядку, выбравши въ го-
стину. Ще дивнѣшно выдалася рѣвнодушність,
съ якою бѣтъ принявъ въ дорозѣ вѣсти о сумнѣвѣ
положенію въ краю. Ся було велике игнорованье
всѣхъ народа. Нарбдъ сербскій мусить каркъ на-
гнугти — думавъ бѣтъ себѣ — бо се лежить въ
интересѣ сусѣдъ, и въ сїй певності прѣхавши
до дому почиасъ себѣ радиці, якъ іногда тамъ
робить, зѣ бѣкъ бѣтъ прѣхавъ. Сейчасъ давній
австрійскій фельдѣбель стає министромъ; а п. Христичъ
знає дуже добре, якъ то робиться по
указу. Дальше розваizuе король скунштину, при-
казує отбирати оружіе ѡтъ жителївъ въ каке ви-
зити всѣхъ проводниківъ радикаловъ. Сербскій
радикалъ — то чистий славянський поступовецъ,
бажаючій лашь добра свому народови на наро-
днѣй підставѣ. Але отъ що за причина була, що
радикаловъ приказано вязнити. Коли що толькъ
зобралася була скунштина, уложили радикалы про-
ектъ державнихъ уставівъ и розбосли були єго
воїмъ радикальнимъ комітетамъ. Одинъ примѣр-
никъ сеї уставівъ кушило сербскіе правитель-
ство ѡтъ якогось урядника за 1.000 денаровъ.
Щобъ коротенькій дати поглядъ на проектъ сеї
уставівъ, наводимо за "Münch. Allg. Ztg." гдѣкотрі
єї точки. Такъ §. 1 каже: Сербскій нарбдъ есть
въ королевствѣ сербскому сувереннымъ. §. 9. Въ
королевствѣ сербскому мають всѣ политичнѣ
реступники повне прїбѣжище и оборону. §. 19.
Сербскій горожане мають право кожного часу
безъ оружія згромаджуватись, не завѣдомлючи
о тѣмъ напередъ власти; такъ само можуть за-
візувати всіхъ рода товариства. §. 20 бажає
повної свободи слова и письма и каже, що газе-
ти можуть бути лиши тогоды конфісковані, коли
зазвають до оружія, а процеси прасови отбува-
ються лиши передъ судомъ присяжныхъ. Поль-
куру підпадають лиши образы маестату, зазывъ
до оружія, насть на посторонній особи и образа
чести. §. 32. Войско присягає на уставу. §. 75
каже, що король не має права два разы разъ по
разъ розваizuвати скунштину. §§. 112 и 125 ка-
жуутъ на конецъ: Всѣ урядники, которыхъ король
именує, присягають на уставу и жаденъ зъ нихъ
не має права слухати розказовъ противніхъ у-
ставівъ, ѿтъ кого бы они не походили.

Правда, що сеї устава сягає — якъ на нынѣ
— трохи зъ далеко, але єо правительство могло
страдициамъ пактувати. Тымъ часомъсталося
инакше. Справа розъоруження народу, що оружіємъ
добився свободы, найшла несподіваній опбръ.
Правительство скористало зъ добрідності, при-
нисало опбръ радикаламъ и казало ихъ сейчасъ а-
рештувати. Передъ тымъ ще вийшовъ указъ за-
водацій въ зворохобленыхъ округахъ стантъ облоги
и скорї суды, та вислано противъ збунтованихъ
войско. Що теперъ здѣся въ Сербії, где вгада-
ти, бо вѣсти зѣ отгамъ дуже нещевній. То толькъ
звѣстно, що Джаю не розстрѣляно и що ворох-
бія не притихла, якъ се подають офіційній
сербскій телеграми, але розширюється дальше. Всѣхъ
увязненихъ членівъ радикального центрального
комітету отвезено 13 с. м. до Парачина; арештованія
слѣдують дальше. Пасичъ, предсѣдатель
центрального комітету, схоронився въ россій-
ському конзулатѣ въ Владинѣ.

Цѣла ся ворохобня хочь она показує
солабо — 5—6000 людей підняло оружіе — до-
казує, що король Милинъ и єго правительство не
мають въ народѣ правдивого довѣрія, а хочь
правительству и удалося теперійшій непокори
злагодити, то сумнівъ наслѣдкі позбстанутъ и
король ихъ певно скорше чи познѣшо почує.
Слабе довѣріе, якъ ще доси мавъ король въ на-
родѣ, до послѣдку вже упало. Се въ першій лі-
нії дуже добрідне Россія, которая вже ѿ давна
дуже не радо глядить на Сербію а пріютъ, якъ
знашовъ Пасичъ въ россійському конзулатѣ, се
дійсно доказъ, що Россія готова навѣти споагати
радикаловъ, котрій мають дуже значный впливъ
въ краю. По сторонѣ Россії стоять такожь Ри-
станіч и его сторонництво. Такъ отже впливъ
Rossiї на сербскій вітвішній стає що разъ бѣль-
ши. До сего мусимо ще додати и не мале знач-
еніе прогнаного митрополита Михаїла мѣжъ
сербскими духовенствомъ; значеніе сего достой-
ника церкви стає що разъ бѣльши. Не безъ
впливу на Сербію и еи радикаловъ позбстанутъ
такожь и Караджорджевичъ. Увязненій публи-
цистъ Тодоровичъ есть ширмъ прихильникомъ
сего династіи, которая его виховала и котрой ко-
штомъ бѣтъ образувавася въ европейскихъ универ-
ситетахъ.

Якъ отже зъ всего видимо, королеви Мил-
ионови усувають що разъ бѣльши земля зъ підъ
ногъ; ще одна похибка, ще одно ужити грубой
сили — бѣтъ може, якъ колись свого часу Милошъ,
сказати: "Прошай рѣбній краю!" Жаль лиши
того бѣдного краю, жаль того народа, що задля

похибокъ євоихъ проводниківъ мусѣбы зновъ
проживати тяжкій злідній.

Італія. Чимъ разъ якось дивнѣшно робиться
въ нашій трохи притарблій Европѣ. Замѣсть
євою добувати овочівъ праці, всѣ державы,
якъ видно, о нѣчомъ бѣльши не думають, якъ
лишь о вѣнѣ, бо все лишь разъ въ разъ зброя-
тятся, будують новій крѣпості та направляють
старій. Теперъ здѣся навѣть вже и Італія боїтися
врага въ самомъ осередку своєї землї, бо на внесенье
генерального штабу постановило
італійське правительство виставити коло Кацуї
укрѣплений таборъ, щоби такимъ способомъ за-
лонити приступу до Риму и Неаполя. На якого
врага се обдумано, поки-що трудно отгадати.
Тыльъ часомъ ведеся зависть борба мѣжъ деси-
дентами а теперійшими кабінетомъ а що завза-
тѣшна здѣся буде, коли збереся палата. Всѣ
давній министри получилися разомъ и станули въ
опозиції противъ кабінету Депретиса. Першій
початокъ борби має вже наступити 18 с. м. въ
Палермо, где Криспіи буде мати бесѣду противъ
старій. Теперъ здѣся навѣть вже и Італія боїтися
врага въ самомъ осередку своєї землї, бо на внесенье
генерального штабу постановило
італійське правительство виставити коло Кацуї
укрѣплений таборъ, щоби такимъ способомъ за-
лонити приступу до Риму и Неаполя. На якого
врага се обдумано, поки-що трудно отгадати.
Тыльъ часомъ ведеся зависть борба мѣжъ деси-
дентами а теперійшими кабінетомъ а що завза-
тѣшна здѣся буде, коли збереся палата. Всѣ

італійську, щоби могла повѣчатися съ синою од-
ного господаря, що и сталося. Алже не довго
тѣшився супругъ жіною, бо разъ підъ часъ єго
неприсутності въ домі, уведено ему молоду жіно-
ку. Результатъ слѣдства перенесено передъ 12
роками лишь тоє ствердивъ, що уведено зъ Россії
їталійська здѣстало зарѣзана имовѣрно зъ мести
за переходъ на вѣру христіянську. Їїла се темна
справа була утихла, ажъ допера передъ двома
роками посварилася въ шинку въ Рогозину два
жиды: Ішнікъ Данцигеръ і Лейзоръ Шнайдеръ
и въ сварці Данцигеръ сказавъ до Шнайдера:
"Пожди, ты "шхтеру", ты передъ кольканай-
цьтвомъ роками зарѣзавъ їталійчину зъ Россії!"
Шнайдеръ кинувся Данцигерови на шию и про-
сивъ єго, щоби мовчавъ; и дѣйстиво погодалися
оба и здавалося, що нѣкто не зверне уваги на
слова Данцигера. Але вахмістръ жандармерії
Шмігельській зъ Садагури черезъ два роки слѣ-
дивъ їцу справу и зъ численніхъ даныхъ прій-
шовъ до пересвѣдченія, що Лейзоръ Шнайдеръ
зарѣзавъ їталійчину впередъ въ домѣ
Сосія Мойсея, оттакъ Савла Бродера а въ кін-
ці вівъ єї до себе. Отъ того часу їталійчина про-
пала. Слѣдство въ той справѣ веде адъютантъ п.
Григоровичъ.

Іменованій Фінансовими секретарями: Кар.
Сосніцкій, Напол. Дорожевскій, Ант. Спендлінгъ
и Йос. Кащицькій. Старшими фінанс. комісарами:
Рудольфъ Мейдингеръ і Теофіль Мацѣ-
линській. — Заступниками прокуратора: Мар.
Рибчинській для Коломиї, дръ Ад. Саганекъ для
Тернополя. — Заступникъ прокуратора въ Терно-
полії Ипол. Литвиновичъ перенесено до Львова.
Ц. к. дирекція фінансова іменувала Ап. Лю-
тицького, Юр. Палецка і Фридр. Самогія кан-<br

